

Engagemang

Metoder för att stimulera och öka engagemang

Förslag på hur man väcker intresse och engagemang för kulturarv.

- Utveckla strategier för ett aktivt medborgarengagemang och en löpande dialog med medborgarna angående vad vi prioriterar och arbetar med.
- Initiera dialoggrupper som samtal om kulturarv. För att nå medborgargrupper av alla slag och involvera dem i arbetet med kulturarv.

I Jönköpings län har det inom ramen för Agenda kulturarv bildats dialoggrupper med syfte att inspirera till samtal om kulturarv. Utifrån några inspirationsfrågor uppmanas till en dialog bland medborgare med olika bakgrund och erfarenheter. Frågor som behandlas är till exempel; Hur manifesterar sig kulturarv i vårt sätt att leva, arbeta och bo och hur bör vi förhålla oss till vårdande och bruk av det? Vad vi ska lämna efter oss i arv till kommande generationer?

Dialoggrupperna dokumenterar sina slutsatser. Dokumentationen utgör underlag för länets bidrag till diskussionerna kring den planerade nationella programförklaringen om kulturarv, samt till den regionala programförklaring, som också kommer att tas fram i länet. Dialoggruppernas synpunkter kommer även att användas inför arbete med kommunala Kulturarvsagendor (se Idébanken - Långsiktighet) i Jönköpings län.

- Hembygdsbroschyr till alla nyinflyttade med information om byn/socknen/trakten eller gatan/stadsdelen där de bor – allt för att grundlägga ett intresse.
- Utnyttja nyinflyttades specifika kunskaper, annorlunda perspektiv och intresse för den nya platsen. Satsa på att ta emot dem på ett personligt sätt.
- Tidsresor, rollspel, deltagande verksamhet etc ; Dra lärdom av framgången med Alla Tidars Historia, sprida vidare, vidareutveckla. All form av inlevelse/upplevelse är positivt. Positivt att aktivt få delta i aktiviteter, åka hölass, delta i seglats, slå flinta o s v. På Öland skulle man exempelvis kunna ha ett par kvarnar igång där man fick mala sitt egna mjöl och sedan köpa.

- Ta tillvara pensionärernas erfarenheter – som berättare för barn och yngre. Skolbarnen skulle förslagsvis kunna göra en enkel rundtur direkt i sin närmiljö med karta och kompass och titta till exempel på en fornlämning, ett gammalt hus, kyrkan samt prata med 2 personer på ålderdomshemmet.
- Ordna utbildningar lokalt; fortbildning av lärare i hembygdsföreningens regi, utbildning i gammalt hantverk, kanske speciellt i hantverk som har tradition i bygden. Detta kan även leda till nygamla yrken. Kanske skulle man kunna skapa landskapshantverk.
- Projekt (av typen Skog- och Historia) där långtidssjukskrivna/långtidsarbetslösa personer får möjlighet att komma ut och lära känna natur- och kulturlandskapet. I samarbete med försäkringskassa, landsting, berörd kommun/företag. (Läs mer om Skog och Historia <http://www.raa.se/soh/index.asp>.)
- Vidareutveckla bra pågående projekt såsom t ex arbetsmarkandsprojekt för arbetslösa byggnadsarbetare i Nybro kommun, RASMUS där man renoverar gamla hus eller BeBolandsbygd i Emmaboda kommun där man kartlagt kommunens tomma hus och försöker locka åretruntboende och turister till bygden.
- Årliga museidagar ute i någon av länets kommuner, där syftet är att skapa nya kontakter, sprida och inhämta information och fördjupa samarbetet mellan respektive museum och kommun.
- Intensiv satsning på arbetet med kommunerna i form av seminarier, utbildningar och allmän information. Specifika seminarier och kurser riktade till politiker och tjänstemän.
- Bjuda in de kommunala förvaltningarna till seminarium för våra ”frågor”.
- Uppsökandeverksamhet gentemot kommunerna för att skapa samarbete och förutsättningar för ett mer långsiktigt ansvarstagande för kulturarv från kommunernas sida.
- Samverkansprojekt mellan olika kompetenser/yrkesgrupper och/eller olika organisationer och instanser (skola, museer, ideella föreningar, kommuninvånare) i syfte att öka medvetenhet, intresse och bygga nätverk.
- Spel och inlärningsprogram med kulturarvsinriktning skulle vara en bra satsning både för barn och vuxna, t ex tredimensionella dataspel för att levandegöra och väcka intresse för kulturhistoria och kulturarv. Flera goda ex finns, t ex från Visby. Skapa dataspel för att lära sig god byggnadsvård enligt ”trial and error”-metoden.

- Kontaktdagar med möten mellan utbildningsinstitutionerna och länsstyrelse/museer.
- Lärarsupport. Lärarna erbjuds fortbildning i kulturhistoriska ämnen med fokus på den egna närmiljön. Lärarnas egen kompetens garanterar den pedagogiska tillämpningen, men de behöver faktastöd och expertkunskap för den kulturhistoriska delen av elevundervisningen.
- Ett väl genomarbetat förberedelse- och inspirationsmaterial om kulturhistoria och kulturmiljöer som introducerar lärare i hur det kan användas i ett undersökande arbetssätt för att aktivera eleverna.
- Inlemma arbete med lokalhistoria och kulturarv/kulturmiljövård i övrigt skolarbete, det vill säga arbeta för att det inte ska ligga som en separat punkt i undervisningen.
- Satsa på lokalhistorisk undervisning via skolan. Lärarna behöver mer kunskap om kulturarv, speciellt det lokala. Här har man en ofta dåligt uppfylld skyldighet enligt läroplanen. Barnen skulle exempelvis kunna följa kulturhistoriska spår med karta och kompass. Ett utökad samarbete mellan skolor och hembygdsrörelse kan ge goda erfarenheter som i Påryd, Karlslunda sn (Kalmar län), där man har sett positiva effekter såsom minskad skadegörelse i samhället.
- Agenda Kulturarv i Jönköpings län har bildat en särskild skolgrupp bestående av skolfolk och representanter från föräldrarörelsen. Skolgruppen arbetar med dessa frågor och ska inspirera till dialog. Den ska också bidra med att främja en syn på kulturarvet som resurs i skolans pedagogiska arbete.
- Att utveckla och fördjupa arbetssätten med uppsökande verksamhet, med till exempel *kulturarvsbuss*. Innehållet i bussen skall anpassas efter aktuellt projekt och erbjuda möjlighet till fördjupade studier av elevernas och skolans närmiljö.
- Bussresor i kulturarvets tecken. I olika former och sammanhang, t ex för nyinflyttade, familjer, studenter, invandrare, för politiker och tjänstemän i t ex en kommun såsom i Vimmerby kommun våren 2002, där experter utanför länet också medverkade, för gymnasieungdomar eller som i Emmaboda för 7:an och 8:an där eldsjälarna berättar för barnen. Eller varför inte detsamma för inspirations-/erfarenhets utbyte mellan föreningar såsom man gjort i Emåprojektet (föreningar i Jönköpings län mötte föreningar i Kalmar län och vice versa). Man skulle även kunna fixa skolresor o. dyl. genom länet under vilka lokala guider visar länets kulturhistoriska mångfald.

- En kultur- och naturbuss som reser med hela länet som arbetsfält och besöker folk på deras egna platser. ”Här ska man kunna få rådgivning i t ex byggnads- och landskapsvård men med bussen kommer också vandrande utställningar, tidsresor-verksamhet o dyl.”
- Natur- och kulturskolor för barn. Kulturmulleskola med inriktning mot kulturarv. Natur- och kulturskolor för barn; Typ den som finns i Bråbygden. (Bråbygdens Natur- och kulturskola är en natur och kulturskola där främst barn och ungdomar, men även lärare och andra vuxna, besöker oss för att, på ett roligt sätt, lära sig mer om natur och kultur. Besök Intresseföreningen Bråbygdens hemsida på <http://www.brabygden.org/index.htm>.) Kulturmulleskola med inriktning på kulturarvet. Rekryteringen av unga måste starta redan i barnåren.
- Årlig kulturarvsdag eller kulturarvsvecka i länet. Kanske med olika teman varje år såsom man gör med Kulturhusens dag? Eventuellt kan man även samverka med andra län.
- Temahelger; aktivitet kring ett visst intressant tema för trakten/regionen, t.ex. ”Hur åkte man förr? Gamla fortskaffningsmedel”; Besökarna får sedan uppleva att åka med dessa fordon samtidigt som någon berättar om och visar hur de användes. Detta kan kompletteras med gamla kartor över vägsystem och vattenleder. Eller varför inte temahelger på hembygdsgården kring ett speciellt hantverk, smide, hovslageri etc.
- Projekt där allmänheten får delta praktiskt, i en bygd, socken eller bostadsområde med dokumentation, studiecirklar, lokala inventeringsprojekt i närmiljön. Utnyttja den lokala kunskapen i likhet med hur man gjorde i projektet ”Skog och historia”. Läs mer om projektet Skog och historia på <http://www.raa.se/soh/index.asp>.
- Julkalender för både barn och vuxna, varför inte baserad på folkets egna k-spaningar? Till exempel genom att man i varje kommun röstar fram två kulturarv (24 luckor, 12 kommuner i Kalmar län). Kombinera med liten skrift, varje lucka – en kultur*historia* (till det som visas i luckan). Ett sätt att engagera många, uppmärksamma och visa på det ”kuliga” med kulturarvet!
- Adoptera en runsten - eller annat ”kulturminne” Bra skolprojekt! Man kan också tänka sig företag som adopterar t ex kulturminne/-miljö.
- Se även projektet ”Ungdomar K-märker ”, Idébanken - Aktualitet.